

STATISTIEK EN PODIUMKUNSTEN
Een onvolledige relatie

Nthl

Beleidsdocumentatie Podiumkunsten
december 1987

Boekmanstichting - Bibliotheek

Herengracht 415 - 1017 BP Amsterdam

telefoon: 24 37 36 / 24 37 37 / 24 37 38 / 24 37 39

De uitleentermijn bedraagt een maand. Mits tijdig
aangevraagd is verlenging met een maand moge-
lijk, tenzij de publikatie inmiddels is besproken.

De uitleentermijn is verstreken op:

8 JAN. 1990		
-------------	--	--

(0:31) 792

88-024

STATISTIEK EN PODIUMKUNSTEN
Een onvolledige relatie

8518

Redactie: Nico van Rossen

Boekmanstichting-Bibliotheek
Herengracht 415 - 1017 BP Amsterdam
Tel.: 243736/243737/243738/243739

Nederlands Theater Instituut
december 1987

VOORWOORD

Op 8 oktober 1987 organiseerde het Nederlands Theater Instituut (NthI) een studiedag over 'Statistiek en Podiumkunsten'. Enerzijds omdat het NthI de aanwezigheid van betrouwbaar en hanteerbaar statistisch materiaal van belang acht voor theaterbeleid en theaterpraktijk. Anderzijds vanwege het feit dat het instituut in praktische zin bij het onderwerp betrokken is. Als uitvoerder namelijk van het 'Proefproject Noord-Holland', dat een samenwerkingsverband was met de gelijknamige provincie, het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het ministerie van WVC. Dat project had als verderreikend doel bij te dragen aan een noodzakelijk geachte verbetering van de huidige podiumkunst-statistieken van het CBS. Hoewel dit doel technisch en inhoudelijk bereikt is, stagneerde dit jaar de besluitvorming over de invoering van de nieuwe mogelijkheden in ernstige mate. Mede om deze reden werd de studiedag georganiseerd. Tevens werd van de gelegenheid gebruik gemaakt om met betrokkenen uit de beleids-sfeer te praten over verdere wensen voor en gebruik van statistisch materiaal in de podiumkunsten.

De tekst die hierna volgt is niet zozeer het verslag van de studiedag als wel het resultaat ervan. Relevante gegevens uit verschillende bronnen zijn samengebracht in de vorm van een zelfstandig te lezen artikel, in de hoop dat deze benadering de toegankelijkheid van het onderwerp bevordert. Als bijlagen zijn het programma van de studiedag en een lijst van deelnemers toegevoegd.

Een woord van dank tenslotte gaat uit naar de voorzitter en de sprekers op de studiedag: Berend Jan Langenberg, Gert Fokkens, Ellen van Albada-de Boer en Joop Singeling, alsmede naar Willem Padt voor zijn betrokken en stimulerende inbreng.

STATISTIEK EN PODIUMKUNSTEN, een onvolledige relatie

WAT ER MIS GAAT

Begin oktober 1986 verscheen het rapport 'Podiumkunsten 1980-1985', in opdracht van het ministerie van WVC opgesteld door drs. J. Faasse 1). Aanleiding voor het onderzoek was een vraag van de Vereniging van Schouwburg en Concertgebouwdirecties (VSCD), die wilde weten hoe het gesteld was met de "vermindering van het aantal speelbeurten per productie van gezelschappen" en met de "vermindering van de openstelling van theaters". De konklusie van het rapport was tweeledig. Er werd een achteruitgang van het aantal voorstellingen gekonstateerd en een fors afgenomen belangstelling van het publiek voor met name het rijksgesubsidieerde toneel en de opera. Het persbericht van het ministerie naar aanleiding van het rapport opende met de laatstgenoemde konklusie: aantal bezoekers bij het gesubsidieerde toneel gedaald met 34%.

Bovendien wekte het de indruk dat de afname van het aantal voorstellingen voor het gehele theater zou gelden en niet alleen voor het gesubsidieerde toneel. De presentatie van het rapport en de feitelijke reikwijdte ervan riepen van verschillende zijden reacties op.

De Vereniging van Nederlandse Toneelgezelschappen (VNT) noemde de cijfers niet alleen onjuist, maar ook misleidend.

Onjuist omdat eigen tellingen bij de aangesloten leden tot een hoger bezoekersaantal kwamen. Misleidend omdat 'Faasse' in zijn beperkte scoop - ongetwijfeld voortvloeiend uit de onderzoeksopdracht - geen oog had voor de verschuivingen in de theatersector van grote naar kleine zaal.

Het Nederlands Theater Instituut (NthI) wees eveneens op deze factoren, meldde bovendien dat het rapport betrekking had op slechts 10% van het bekende aanbod aan theatervoorstellingen en poogde de dreigende valse beeldvorming te counteren.

Het NRC Handelsblad wijdde op 21 oktober 1986 een hoofdredactioneel commentaar aan de kwestie, waarin de vloer werd aangeveegd met de in het als 'onzorgvuldig' gekwalificeerde rapport getrokken konklusies.

Hoe is het mogelijk dat statistisch onderzoek, harde gegevens toch, dergelijke deels schijnbare tegenstrijdige reacties oproept? Het antwoord wordt voor een groot deel gegeven in de zorgvuldig onderbouwde reactie, die twee medewerkers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) in december 1986 uitbrachten op het rapport Faasse. In 'Toneel en de kunst van het cijferen' 2) konstateren zij dat het rijksgesubsidieerde toneel slechts ongeveer eenderde van het totale toneelaanbod uitmaakt. De rest bestaat uit door provincies en gemeenten in allerlei vormen gesubsidieerde produkties en uit vrije produkties. Hetzelfde geldt, met uiteraard andere verhoudingen, voor de dans. De reden waarom Faasse zich hoofdzakelijk beperkt tot het rijksgesubsidieerde toneel, ligt mede in de geraadpleegde statistische bron, namelijk de CBS-statistiek 'Muziek en Theater'. Deze heeft vooral betrekking op de door het rijk gesubsidieerde gezelschappen. De aanvulling en nuancering van Singeling en Terpstra was mogelijk, omdat zij ook gebruik maakten van de andere statistiek, 'Uitgaan', die tot stand komt op basis van een enquête bij de zalen, de akkommodaties. Daarnaast merken zij op dat het statistische beeld van het theater veel lakunes bevat, waardoor er veel ruimte is "voor betrokkenen om eigen meningen als feiten te presenteren". Een gefundeerde discussie over het theaterbeleid wordt daardoor aanzienlijk bemoeilijkt.

HOE HET BETER GAAT

Geen beleid kan fatsoenlijk op zijn effectiviteit beoordeeld worden als het effect niet ontsluit wordt, aldus Berend Jan Langenberg. Wanneer er teveel sluiers blijven hangen, en het rapport Faasse is daar een voorbeeld van, kunnen er volstrekt foute konklusies voor beleidsbeslissingen getrokken worden. Wil je betere konklusies trekken dan zul je juistere antwoorden moeten hebben. En daar ligt, volgens Langenberg, nu net het probleem. Het goede antwoord valt pas te geven als je de goede vraag hebt gesteld. Om zo'n vraag te kunnen stellen is veel en relevante informatie nodig, waaraan het voor een belangrijk deel ontbreekt. De basis voor het stellen van adequate vragen is grotendeels nog afwezig.

Dat was iets waar ook de provincie Noord-Holland achter kwam, toen zij wilde weten wat het effect en bereik van haar spreidingsinstrumenten was. Over hoe deze vraag beantwoord werd vertelde Gert Fokkens, medewerker theater van de Culturele Raad, een illustratief en overtuigend verhaal.

Noord-Holland hanteert een verscheidenheid aan regelingen: voor dans, muziektheater, eigentijdse muziek, het Theaterkrediet 3) en subsidiëring via Theater Netwerk Nederland (TNN). Fokkens beperkte zich tot de laatste twee, in het topseizoen 1985/'86 samen goed voor zo'n 800 voorstellingen en f. 4.500.000,- bestede voorstellingssubsidie. De vraag naar concrete gegevens over spreiding en diversiteit van het aanbod, met als doel om op basis daarvan de beleidsadvisering te kunnen onderbouwen, leidde in 1983 tot het Proefproject Noord-Holland. Dat project werd uitgevoerd door het NthI - daarbij ondersteund door het CBS - en gefinancierd door de provincie Noord-Holland en het ministerie van WVC, à raison van f. 80.000,- per jaar 4).

Een nuttige investering, zo bleek na verloop van tijd. Niet alleen werd een betrouwbare methodiek ontwikkeld - de basisvoorwaarde waaraan voldaan moest worden - maar met de resultaten bleek ook gewerkt te kunnen worden. Het proefproject, dat zich uitstrekte tot alle regio's in Noord-Holland, behalve de regio Amsterdam, leverde een vrijwel volledig overzicht op van het breed samengestelde theateraanbod (in 1984/'85 3500 voorstellingen), de spreiding en diversiteit naar regio en centrumplaats, en naar de verschillende soorten akkommodaties. In 1984/'85 vonden ongeveer 2000 voorstellingen plaats in grote en kleine theaters, en 1500 daarbuiten. Vooral dat laatste aantal was interessant, omdat dat tot dan toe buiten de statistieken viel. Bovendien kwam het aandeel van de specifieke spreidingsinstrumenten boven tafel, Theaterkrediet en TNN. In 1985/'86 zorgden zij samen voor 24% van het aanbod. Als de grote theaters buiten beschouwing gelaten worden zelfs voor 30%. Fokkens vergeleek het vrij nauwkeurige spreidingsbeeld dat zo ontstond (alleen de bezoekersaantallen ontbreken eigenlijk nog) met een dia die op scherp gesteld wordt. Het geeft zowel de beleidsmaker als de beleidsadviseur de mogelijkheid tot gerichte sturing en bijsturing. Op basis van een vergelijking over meerdere seizoenen is het mogelijk de beschikbare beleidsinstrumenten beter te gebruiken of aan te passen.

Het verkregen beeld geeft tendenzen aan, maar moet wel ergens aan getoetst worden, geobjectiveerd. Dat kan door rekening te houden met de aard van de regio, de bevolkingssamenstelling, het bestand aan akkommodaties, of het programmeringsbeleid van de diverse zalen. Er zijn dus altijd aanvullende, 'externe' gegevens nodig. Een aansprekend voorbeeld van hoe dat kan werken gaf Fokkens over 'de gooïse matras'. Uit het proefproject bleek dat het aanbod in de regio Hilversum tamelijk eenzijdig samengesteld was, met een sterke nadruk op het lichtere genre.

Vergeleken met andere regio's werd opvallend veel kabaret afgezet. Op zeker ogenblik werd door een klein theater in het Gooi, met geringe financiële mogelijkheden, een aanvraag bij de provincie ingediend voor een kabarettier. Deze bleek ook in vrijwel alle andere accommodaties in de regio te staan. Ondanks de goede kwaliteit van het produkt en ondanks de geringe middelen van het theater in kwestie heeft de Culturele Raad in dit geval negatief geadviseerd. Vanuit de overweging dat spreiding en diversiteit in de regio Hilversum daarmee niet gediend zouden zijn. De statistische inventarisatie, konkludeerde Fokkens, schiep de mogelijkheid tot interpretatie. Een interpretatie die gelegenheid geeft tot verfijning, verdieping en waar nodig korrektie van het beleid. De harde cijfers maken de werking van beleidsinstrumenten inzichtelijk en, niet onbelangrijk, het maakt een verantwoording achteraf van het gevoerde beleid mogelijk. Fokkens vond het dan ook jammer dat er op dit moment nog geen sprake was van een landelijke voortzetting of verbreding van het project. Een volledige en betrouwbare inventarisatie, zei hij, is onmisbaar voor overheden die het spreidingsbeleid echt serieus nemen.

HOE HET ANDERS KAN

De omstandigheden die Noord-Holland ertoe brachten naar harde gegevens over de podiumkunsten in de provincie te vragen, gelden in principe voor alle provincies. De aksenten verschillen, maar overal wordt tegenwoordig een uitgewerkt theater- en muziekbeleid gevoerd. Bovendien heeft de provinciale overheid in het theater- en muziekbestel als expliciete taak de spreiding op zich genomen. De verwachting dat andere provincies eveneens trachten de situatie binnen hun grenzen met statistisch materiaal in beeld te brengen, of daar op zijn minst behoefte aan hebben, lijkt dan ook niet misplaatst. Toch is voor zover bekend Friesland de enige andere provincie waar op systematische wijze de podiumkunsten in kaart gebracht worden, zij het op een compleet andere manier dan in het Proefproject Noord-Holland gebeurde. Enerzijds beperkter, maar binnen die beperking vollediger, namelijk inclusief bezoekersaantallen.

Al sinds 1972 kent Friesland naast andere beleidsinstrumenten de subsidie-regeling 'Theater en muziek'. Doel van de regeling is het bevorderen van een gedifferentieerd aanbod van openbare voorstellingen, te realiseren door Friese uitkooporganisaties. Eén van de objektiva waaraan subsidie-aanvragen in het kader van deze regeling gemeten worden, is de spreiding

ding. De regeling 'Theater en muziek' fungeert als het spreidingsinstrument van de provincie. In 1981 werd voor het eerst de vraag naar de effecten van dit instrument gesteld. Deze vraag leidde, met ingang van het seizoen 1982/'83, tot de 'Registratie podiumkunsten in 15 (sociaal)-kulturele centra in Friesland 5).

Volgens Ellen van Albeda-de Boer, medewerkster van het bureau Centrale Databank van de provincie waar tegenwoordig de registratie onder valt, zit het verschil met het Noord-Hollandse proefproject hem in twee dingen. Een andere vraagstelling en een andere opzet. Een relevante konstatering met de opmerking in het achterhoofd dat het juiste antwoord alleen op de juiste vraag gegeven kan worden. Er mogen met andere woorden van deze registratie geen dingen verwacht worden, die er principieel niet uit kunnen komen. Anders dan Noord-Holland, die informatie wilde over het totale aanbod binnen haar grenzen, is de Friese registratie beperkt tot de effecten die direkt in verband staan met de genoemde subsidieregeling. Dat houdt in dat jaarlijks een enquête gehouden wordt onder een 15-tal met name genoemde centra. Niet meer en niet minder. Dat zijn de uitkoopcentra die onder het bereik van de regeling vallen. De hen gestelde vragen gaan inhoudelijk verder dan die van het Noord-Hollandse onderzoek. Niet alleen wordt geïnformeerd naar wat, waar en wanneer gespeeld is, maar ook naar het aantal bezoekers, de uitkoopsom per voorstelling, de opbrengst en of er voor de bewuste voorstelling gemeentelijk of provinciaal subsidie verleend was. Binnen de aangebrachte beperking ontstaat door kombineren van gegevens, die op alle mogelijke manieren aan elkaar gekoppeld kunnen worden, een vrijwel compleet beeld.

In de jaarlijkse Friese rapportage staat telkenmale te lezen dat de registratie tot doel heeft om van seizoen tot seizoen de meest essentiële ontwikkelingen te kunnen aflezen. Vermoedelijk is deze in verhouding bescheiden doelstelling een terechte. Een vergelijking over het seizoen 1984/'85 tussen de Friese registratie en de CBS-gegevens voor deze provincie maakt de verhoudingen duidelijk. Waar de Registratie Podiumkunsten 500 professionele voorstellingen noteerde, kwam het CBS tot ongeveer 1200. Rekening houdend met de huidige lakunes in de CBS-statistiek registreert Friesland zelf ongeveer eenderde van de totale afzet aldaar. Mogelijk is dat ook de reden waarom er niet zoals in Noord-Holland een direkte koppeling tussen statistiek en beleid bestaat. Met de konstatering, bijvoorbeeld, dat De Harmonie in Leeuwarden weinig aan jeugdvoorstellingen doet, moet je heel voorzichtig zijn, merkte Van

Albada-De Boer terecht op. Je weet namelijk niet wat er elders op dat gebied gebeurt, in klub- en buurthuizen, op scholen en in andere accommodaties. De registratie geeft antwoord op de vraag naar het 'interne' bereik van de subsidieregeling 'Theater en muziek'. Om een vergelijking met andere ontwikkelingen in Friesland, of met de overige provincies, is niet gevraagd. Zo'n vergelijking is dus principieel onmogelijk.

HOE HET ZOU MOETEN

Sinds de nota 'Kunst en Kunstbeleid' (1976) van de rijksoverheid bestaat er een expliciete afbakening in verantwoordelijkheden tussen de drie overheidslagen. Het rijk is verantwoordelijk voor de produktie en ontwikkeling, de provincies voor de spreiding en de coördinatie daarvan, de gemeenten voor de afname. Vooral op toneelgebied is hierin sinds de Landelijke Werkgroep Toneelbestel (1983) het een en ander verschoven. Zo is de 'instandhouding' van jeugdtheatergezelschappen een provinciale verantwoordelijkheid geworden. Daarnaast hebben de meeste provincies sowieso een aktiever theater- en muziekbeleid ontwikkeld, wat onder andere resulteert in het frekwent verlenen van produktiesubsidies. Maar grosso modo bestaat het geschetste kader van verantwoordelijkheden nog steeds. Binnen dit kader worden afspraken gemaakt en regelingen getroffen. Het lijkt vanzelfsprekend dat de respektievelijke overheden op gezette tijden inzicht willen hebben in de effectiviteit en het bereik van door hen genomen beslissingen. Daarvoor zijn onder andere harde gegevens nodig over wat zich op theater- en muziekgebied op verschillende lokaties afspeelt.

Wanneer naar dergelijke gegevens in meer dan globale zin gevraagd wordt, dan kunnen daar op dit moment twee soorten antwoorden op gegeven worden. De gegevens zijn er, maar niet volledig, dus wees voorzichtig met het trekken van konklusies. Of de gegevens zijn er niet. Deze situatie leidt, als de vraag belangrijk genoeg gevonden wordt, tot aanvullende en in verhouding dure onderzoeken. Het rapport Faasse is hier een voorbeeld van, maar evenzeer het Proefproject Noord-Holland. Het gelukkige gesternte waaronder dit projekt geboren is, heeft er toe geleid dat er nu een systematiek voorhanden is, waarmee het CBS zijn culturele statistieken aanzienlijk kan verbeteren. Dat geldt zowel voor de technische aspecten als voor presentatie en gebruik van de resultaten.

De lakunes in de huidige CBS-statistieken zijn voor een belangrijk deel terug te voeren op historische gronden: de wijze waarop de statistieken 'Uitgaan' en 'Muziek en Theater' min of meer gegroeid zijn. Meer inhoudelijk worden ze veroorzaakt door de verhoudingsgewijs beperkte manier van gegevens-verzameling. Het aksent lag tot nu toe op alle voorstellingen in zalen met tenminste 10 uitvoeringen per jaar ('Uitgaan'), en op gezelschappen of producenten die door het rijk gesubsidieerd worden ('Muziek en theater'). Het gevolg is, volgens schattingen van het CBS zelf, dat 40.000 van de 60.000 jaarlijkse uitvoeringen door hen geregistreerd worden. Bovendien was de systematiek niet flexibel. Allerlei wenselijke koppelingen tussen de verschillende data-bestanden konden om technische redenen niet aangebracht worden. Joop Singeling, chef van de Afdeling Cultuur van het CBS, karakteriseerde de oude statistieken over podiumkunsten dan ook als een lappendeken. Ze hebben elk hun eigen betekenis, zei hij, maar vormen geen geheel.

Het 'Integratieproject Podiumkunsten' 6) is zowel bedoeld om de statistische lakunes op te vullen als om beter en veelzijdiger met de verkregen data te kunnen werken. In de beoogde nieuwe statistiek podiumkunsten worden zo uitgebreid mogelijk gegevens verzameld over: voorstellingen; gezelschappen resp. producenten en bemiddelaars; produkties; akkommodaties. Deze gegevensbestanden worden los van elkaar gevuld. Dit gebeurt via verschillende enquêtes, met behulp van informatie uit andere statistische bronnen, titelgegevens uit de produktiedokumentatie van het NthI, en dergelijke. Ten behoeve van de analyse van de cijfers kunnen bovendien gegevens uit elk van de afzonderlijke bestanden aan elkaar gekoppeld worden. Zo ontstaat een 'relationele database'. Met behulp van een dergelijk flexibel opgebouwd bestand zal het daadwerkelijk mogelijk zijn om vanuit de verschillende aangrijpingspunten van kunstbeleid niet alleen gerichte vragen te stellen, maar ze ook beantwoord te krijgen. De spreiding van een bepaalde categorie voorstellingen in regio X is traceerbaar. Hoeveel bezoekers zijn er voor bijvoorbeeld de moderne dans in Limburg, vergeleken met Zeeland. Op deze en andere vragen wordt het mogelijk zonder al te veel extra werk antwoord te krijgen. En dat is precies waar het allemaal om begonnen was.

De enige voorwaarde die feitelijk nog vervuld moet worden is van financiële aard. Uitbreiding van het data-bestand kost geld, en het CBS is niet in staat om dat alleen op te brengen. Om die reden wenst men samenwerkingsverbanden met mogelijke participanten aan te gaan, waarover nog nader overleg gevoerd moet worden. De inzet daarvan is duidelijk.

Want als het Integratieproject financieel niet rond te krijgen is, zal het CBS noodgedwongen terugvallen op de behoeften van hun economische statistieken. Wat inhoudt dat instellingen alleen nog maar ondervraagd zullen worden naar hun voornaamste economische activiteit. In het geval van de podiumkunsten is daarvan het gevolg, dat akkommodaties die niet primair de kunsten in hun activiteiten hebben (scholen, klub- en buurthuizen, multifunktionele en kulturele centra) buiten de culturele statistieken zullen vallen. Ook de systematiek van het verzamelen van gegevens zal dan moeten worden aangepast. Voor zover er dan nog sprake is van samenhangende informatie over de podiumkunsten, is deze beperkt tot financiële gegevens. Een geïntegreerd overzicht van aanbod en bezoek zal dan vrijwel zeker vervallen.

Slaagt de opzet van het Integratieproject daarentegen, dan ontstaat een statistisch totaaloverzicht van de podiumkunsten. Met die harde gegevens kunnen zowel de beleidsmakers als degenen die de programmering verzorgen uit de voeten. De programmering kan bijgesteld worden, het beleid kan geëvalueerd worden. Het maakt, zo formuleerde Langenberg het, de effecten van beleid rationeler beïnvloedbaar, meetbaar en toetsbaar. Een situatie die veel onnodige irritatie en misverstanden tussen podiumkunstinstanties en beleidsmakers op voorhand wegneemt.

NOTEN

- 1) J.H. Faasse, Podiumkunsten 1980-1985. Ontwikkelingen in aanbod van en publieke belangstelling voor het gesubsidieerde theater. (WVC, september 1986).
- 2) J.J.F. Singeling / J.R. Terpstra, Toneel en de kunst van het cijferen. (CBS, december 1986).
- 3) Uit het 'Theaterkrediet' worden voorstellingsubsidies verstrekt voor professionele voorstellingen op het gebied van toneel, mime, poppenspel en dans. De regeling is bedoeld om spreiding en diversiteit buiten de grote theaters te bevorderen. Uitgesloten van subsidie via het Theaterkrediet zijn voorstellingen in Amsterdam, voorstellingen die in het aanbod van Theater Netwerk Nederland zijn opgenomen en voorstellingen die op andere wijze door de provincie gesubsidieerd worden.
- 4) Het driejarige Proefproject Noord-Holland liep tot en met het seizoen 1985-'86. In januari 1987 verscheen de Eindrapportage van het project. Alle rapportages over het proefproject zijn aanwezig in de Beleidsdocumentatie van het NthI.
- 5) Van de 'Registratie Podiumkunsten' verschijnt ieder jaar een rapportage. Voor zover nog voorradig zijn ze te verkrijgen bij de provincie Friesland. Verder zijn ze aanwezig in de Beleidsdocumentatie van het NthI.
- 6) Opzet, mogelijkheden en kosten van het Integratieproject zijn beschreven in: J.J.F. Singeling, Integratieproject Podiumkunsten: mogelijkheden om te voorzien in specifieke informatiebehoeften. (CBS, mei 1986).

Bijlage 1

STUDIEDAG STATISTIEK EN PODIUMKUNSTEN

Datum : donderdag 8 oktober 1987
Plaats : Nederlands Theater Instituut
Herengracht 168, Amsterdam

PROGRAMMA

- 10.30 uur - Ontvangst
- 11.00 uur - Welkom
- 11.05 uur - Algemene inleiding door de Voorzitter,
de heer Berend Jan Langenberg
- 11.30 uur - Proefproject Noord-Holland
(Gert Fokkens)
- 12.00 uur - Registratie Podiumkunsten Friesland
(Ellen van Albada-de Boer)
- 12.30 uur - Lunch
- 13.45 uur - Landelijk Inventarisatieproject
Centraal Bureau voor de Statistiek
(Joop Singeling)
- 14.15 uur - Samenvatting door de Voorzitter
Gelegenheid tot discussie
- 15.00 uur - Afsluiting

Bijlage 2

DEELNEMERSLIJST STUDIEDAG STATISTIEK EN PODIUMKUNSTEN

C. van Beelen	-Nederlands Mime Centrum
M. Bentz van den Berg	-Amsterdamse Kunstraad
M. van den Bersselaar	-Centraal Bureau voor de Statistiek
D. Bleijleve	-Nederlands Theater Instituut
F. Bosboom	-Provinciale Raad voor CVO, Utrecht
N. Buytendijk	-Proefproject Noord-Holland
J. Brandsma	-Culturele Raad Friesland
E. van Cleef	-Ministerie van WVC, afd. Muziek en Dans
W. Consenheim	-Direktie Overleg Dansgezelschappen
D. Deutz	-Nederlands Beraad Culturele Centra
H. van Dulken	-Boekmanstichting
T. Entius (NOGC)	-Nationaal Overleg voor Gewestelijke Cultuur
F. van Erven Dorns	-Culturele Raad Noord-Holland, sectie muziek
B. Goosselink	-Provincie Overijssel
P. Hartogs	-Amsterdams Uit Buro
S. Hietbrink van Amsterdam	-Stichting voor Economisch Onderzoek, Universiteit
J. van Holstein	-Provincie Limburg
H. Huizing	-Provincie Groningen
B. Janmaat	-Nederlands Instituut voor de Dans
G. Jellema	-Provincie Friesland
J. Jong	-Vereniging van Nederlandse Toneelgezelschappen
C. de Jong	-STOA
G. Jongmans	-Vereniging van Nederlandse Gemeenten
C. Koeman	-Culturele Raad Noord-Holland
H. Knottnerus	-Provincie Drenthe
E. Koopmanschap Oomens	-Provincie Noord-Brabant
A. van Otterloo	-Gemeente Rotterdam
W. Padt	-Federatie van Kunstenaarsverenigingen
W. Rongen	-Provincie Noord-Holland
A. Scheele	-Provincie Limburg
	-Mimecombinatie

E. Scherpenhuijzen	-Ministerie van WVC, afd. Toneel
C. Smithuijzen	-Boekmanstichting
P. Swinkels	-Theater Netwerk Nederland
J. Terpstra	-Centraal Bureau voor de Statistiek
M. Tulp	-Culturele Raad Zuid-Holland
E. Vereecken	-Provincie Noord-Holland
M. Verlijdonck	-Raad voor de Kunst
S. de Vlaming	-Theater Netwerk Nederland
A. Vos	-NOGC / Shaffy
R. Wolfensberger	-Contactorgaan Nederlandse Orkesten
P. van Wissen	-Provincie Overijssel

Sprekers

E. van Albada-de Boer	-Provincie Friesland, Bureau Centrale Databank
G. Fokkens	-Culturele Raad Noord-Holland, afd. Theater
J. Singeling	-Centraal Bureau voor de Statistiek

Voorzitter

B.J. Langenberg

Organisatie

N. van Rossen
G. Wijers